

Column

TON DEN BOON

Deurhandel

Daar zitten we dan: in kerst-lockdown. Dat woord kan er ook nog wel bij, nadat we eerder dit jaar kennis hebben mogen maken met de intelligente lockdown, de totale of harde lockdown, de gedeeltelijke of semi-lockdown en de jojo- of harmoni-lockdown.

Het is treurig, maar lockdown is in 2020 een doodgewoon Nederlands woord geworden. Nog treuriger is dat het woord verwijst naar een situatie die we doodnormaal zijn gaan vinden. Althans, als het om anderen gaat. Want voor veel Nederlanders zijn de lockdownregels vooral maatregelen die voor hun landgenoten gelden. Zelf gaan ze er creatief mee om. Voor het overtrekken van lockdownbeperkingen waarvan je vindt dat ze

niet voor jou maar wel voor anderen gelden, hebben we zelfs al een woord: het grapperhausje, genoemd naar onze minister van justitie die in zijn vrije tijd zelf ook maar een mens is, met al zijn innerlijke tegenstrijdigheden.

Creatief met de lockdown blijken deze week ook de kleine neringdoenden, die van overheidswege hun winkel moesten sluiten maar die er toch wat van proberen te maken. Bijvoorbeeld door een professionele of geïmproviseerde bestelservice op te zetten om klanten van dienst te kunnen blijven én om zelf het hoofd boven water te houden. Zoals de boekhandelaar die je als trouwe klant kunt belien welk boek je wilt en die het bestelde exemplaar vervolgens in hoogsteigen persoon komt bezorgen terwijl hij de hond uitlaat.

In de krant zag ik deze week een foto van een winkelier die zijn zaak had gesloten, maar toch ook niet helemaal: een tafel in de deuropening versperde de toegang, maar deed meteen dienst als lockdownloket waar de klant zijn online of telefonisch bestelde niet-essentiële pakketjes kon ophalen. Die deurhandel nieuwe stijl gaat vast nog eens heel groot worden.

De lockdownregels gelden vooral voor anderen

Uit VVD gezette Jolijn Zwart levert haar raadszetel in

Jolijn Zwart-van Kessel vertrekt uit de gemeenteraad van Buren en geeft haar zetel terug aan de VVD. De markante Erichemse was uit de fractie gezet door de VVD, maar ze wil haar partij geen raadszetel ontnemen.

Eric Wijnacker
Erichem/Buren

Dus ze gaat niet verder als onafhankelijk raadslid, al was ze daar in principe wel toe gerechtigd. Mede omdat ze op eigen kracht door 278 voorkeursstemmen in de gemeenteraad was gekomen.

Maar de partij gaat haar te veel aan het hart, zei ze donderdagavond in de raad. „Ik heb met veel mensen binnen mijn VVD gesprekken gevoerd. Ik voel mij volksvertegenwoordiger, maar ook altijd al een pure VVD'er. Ik dank al mijn kiezers voor het vertrouwen dat ik van hen heb gekregen.”

Ze heeft met partijgenoten en bestuursleden van de afdeling Betuwe afgesproken dat ze, buiten de gemeente, actief blijft voor de VVD. Ze blijft zo betrokken bij zaken als streekproducten, agrarische sector,

natuur en milieu. Over de precieze redenen van haar vertrek hield ze zich opnieuw op de vlakte. Het heeft te maken met het feit dat ze op sommige punten scherp van mening verschilde met haar gemeentelijke raadsfractie en dat er geen ruimte was voor haar eigen mening. Om die reden werd ze uit de fractie gezet. „Voor mij betekent liberalisme dat er ruimte moet zijn voor eigen ideeën.”

Van Kessel is ruim zesenhalf jaar raadslid voor de VVD geweest. Burgemeester Jan de Boer: „Kenmerkend is je doorzettingsvermogen. Je bent een echte Errekomse, een echte volksvertegenwoordiger uit Erichem. Met een grote achterban in het westen van onze gemeente. Je had echt veel voorkeursstemmen.”

Ook de andere raadsfracties zwaaiden Jolijn Zwart lof toe voor de nauwgezette wijze waarop ze vol inzet zich als raadslid heeft ingezet. Ze werd gewaardeerd, al waren er soms scherpe debatten. De meesters werden door het vertrek verrast, ze hadden verwacht dat Zwart aan zou blijven als onafhankelijk raadslid.

HISTORIE BOEK

SS'er tekende

▲ Onno Lassooy EIGENFOTO ► De tekeningen van Willem Zwagers, boven: 'Schuielders in de Waaldijk'.

Voldoende animo: glasvezel voor hele gemeente Rhenen

Het buitengebied van Rhenen heeft al glasvezel. Nu krijgen ook de kernen van Rhenen, Elst en Achterberg snel internet. Delta Fiber gaat het aanleggen nu er voldoende animo is.

Jaap Rademaker
Rhenen

Dat maakten de gemeente Rhenen en de aanbieder gisteren bekend. Om dat glasvezel rendabel aan te kunnen leggen, moest minimaal 30 procent van de inwoners meedoen. Dat aantal is gehaald.

Daisy Meekes, projectleider bij Delta Fiber Network: „Tijdens de

campagne in Achterberg, Elst en Rhenen is veel werk verzet om ervoor te zorgen dat er glasvezel komt. Ambassadeurs en lokale verkopers hebben zich ingezet om inwoners te overtuigen van het belang van glasvezel.” Met succes, want in de laatste weken was mede daardoor een mooie eindsprint zichtbaar in het aantal aanmeldingen, aldus Meekes.

Wethouder Hans Boerkamp van de gemeente Rhenen is ook een blij man, zeker nu thuiswerken nog belangrijker is door de lockdown. „Het is fantastisch nieuws dat na het buitengebied van Rhenen nu ook in de kernen van Ach-

terberg, Elst en Rhenen glasvezel aangelegd wordt.” Alle inwoners die zich tijdens de campagne hebben aangemeld, worden persoonlijk geïnformeerd. Aanmelden kan nog kosteloos tot 15 januari 2021.

Inwoners die gebruik willen maken van het glasvezelnetwerk van Delta Fiber, kunnen straks kiezen uit vier verschillende providers waaronder Delta Fiber zelf en Caiway, voor zakelijke geïnteresseerden zijn er twee andere providers beschikbaar. De aanleg kost de gemeente geen geld, wel kijkt ze met Delta Fiber hoe de graafwerkzaamheden het best afgestemd kunnen worden.

de oorlog in de regio

De opa van je vrouw was een Somer. Dit was schrikken én een cadeautje voor Onno Lassooy. De amateurhistoricus schreef een boek over Willem Zwagers, die propagandadoeleinden maakte.

Marc Nickel
Ochten/Wormerveer

Twee soldaten zitten onder een afdak aard-appels te schillen. Een derde houdt bij de Waaldijk de wacht. Tussen hen in is een in de dijk uitgegraven schuielder zichtbaar. Iets verderop wappert de was aan de lijn.

De op de tekening *Schuielders in de Waaldijk* bij Ochten afgebeelde soldaten maken deel uit van de Grenadier-Division Landstorm Nederland, een divisie met voornamelijk Nederlandse vrijwilligers van de Waffen-SS. Hoe waarheidsgetrouw deze tekening van Willem Zwagers is, dat is nog maar de vraag. De granaten vlogen immers dagelijks over de dijk. Het ligt daarom niet voor de hand dat de was er zo hing te drogen.

Zwagers maakte deze en talloze andere tekeningen als Kriegsbericht, in dienst van de SS. De afbeeldingen gelden als propaganda. „Die tekening zal zijn bedoeld om soldaten te werven”, zegt Onno Lassooy. „Je had in het leger te eten, een belangrijke reden om je aan te melden.”

Lassooy hoorde negen jaar geleden, op de verjaardag van zijn schoonmoeder, dat haar vader bij de SS had gezeten. Dat was zowel een schok als een cadeautje. Een schok, omdat de SS'ers echte fanatieke nazi's waren.

Toch was het ook een cadeautje voor de grafisch ontwerper en amateurhistoricus. Lassooy had als kind al een passie voor geschiedenis. „Het enige vak op school waar ik echt zin in had”,

zegt hij. „Als ik opnieuw kon kiezen, zou ik archeoloog of geschiedenisleraar worden.”

Hij dook vol overgave in het verhaal over Zwagers. Hij spitte door Nederlandse en Duitse archieven, surfte op internet, plaatste oproepen op fora en las boeken met historische achtergronden. „Er zitten duizenden

“**Hij tekende met zijn leven voor de SS en hij was voor het leven getekend**”

– Onno Lassooy

uren onderzoek in dit boek.”

Lassooy koos ervoor om dit verhaal in een boek op te schrijven, omdat Zwagers als tekenaar de ‘heldendaden’ van de Duitse troepen in beeld had gebracht. „Anders kom je niet veel verder dan waar hij heeft gevochten”, zegt hij. „Met de tekeningen wordt zijn verhaal zichtbaar.”

Tekeningen in de Betuwe Zwagers maakte talloze tekeningen, waaronder aan het Oostfront en in 1945 in de Betuwe. In het boek zijn tientallen van de door Lassooy gevonden tekeningen opgenomen, net als diverse foto's, landkaarten en verslagen.

Zo is het contrast tekend tussen Zwagers propagandaverhaal over een vanuit Ochten ondernomen heldhaftige aanval van de Landstormers en het persoonlijk relaas van een van diezelfde SS'ers, die vooral opgelucht is dat hij het er levend van af heeft gebracht.

Daarnaast biedt deze bij de tekening *Stoottroep over de Waal* behorend verhaal nog een inzicht. „Het gangbare beeld is dat Engelsen en Duitsers hier in 1945 aan het front waren”, zegt Lassooy. „Er zaten echter aan beide kanten van de frontlinie ook Nederlanders.”

De familie reageert wisselend op het boek. „Mijn schoonmoeder en een zus van haar zijn blij dat ik het schreef, een andere zus niet”, zegt hij. „Een zoon van haar heeft wel het boek bij me besteld.” Het boek is nog nat van de pers, maar hij heeft al tweehonderd bestellingen binnen.

Deze reacties illustreren een van de drie betekenissen van de titel *Getekend voor het leven*. „Zwagers maakte letterlijk tekeningen, hij tekende met zijn leven voor de SS en hij was voor het leven getekend”, licht Lassooy toe.

■ *Getekend voor het leven* is voor 29,95 euro verkrijgbaar bij Uitgeverij uitgeverijscribo.nl/shop/getekend-voor-het-leven/

Gecrashte piloten herdacht met route

De herinneringsroute langs de plekken waar in de oorlog geallieerde vliegers zijn neergestort, komt ook in de Bommelerwaard.

Bertjan Kers
Zaltbommel/Zuilichem

De route tussen Herwijnen, Leerdam en Hellouw die herinnert aan de luchtoorlog boven het Rivierenland krijgt een uitbreiding in de Bommelerwaard. Het Comité 4 en 5 mei Zuilichem gaat komend voorjaar in Zaltbommel, Zuilichem en Poederloijen en bij Slot Loevestein borden plaatsen als aandenken aan de geallieerde vliegtuigbemanningen die daar tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn neergestort.

De borden zijn gemaakt naar het voorbeeld van de memorial boards van de Stichting Sky of Hope, de organisatie achter het WO2- en Vliegeniersmuseum in Fort Vuren. Sky of Hope heeft langs een 53 kilometer lange route zes borden geplaatst, naast veertien plekken waarover via een app informatie is te vinden over andere gebeurtenissen.

In Zuilichem komt een bord dat herinnert aan de viermotorige Halifax-bommenwerper die in april bij terugkeer van een aanval op Karlsruhe werd neergehaald door een Duitse nachtjager.

Een bord bij de haven in Zaltbommel vertelt het verhaal van Alfred Stewart Smith, die op 1 januari 1945 werd neergehaald door lucht-afweer. „We willen die borden op 4 of 5 mei onthullen”, zegt initiatiefnemer Piet Stoel uit Zuilichem. De tekst is in het Nederlands en Engels. Er komen ook borden voor een Wellington bij Poederloijen (april 1943) en een Short Stirling-bommenwerper (augustus 1942) bij Slot Loevestein. De lijst is volgens Stoel nog niet compleet.

► **De borden zijn een uitbreiding van de route tussen Hellouw en Herwijnen**

Top design, laagste prijs

designmeubel OUTLET

Direct leverbaar uit onze snel wisselende collectie

Voltastraat 49 | 6902 PT, Zevenaar | designmeubel-outlet.nl

1000 euro voor elf goede doelen in Zaltbommel

ZALTBOMMEL Kringloopwinkel Spullewaard in Zaltbommel speelt ook dit jaar weer voor kerstman. Elf goede doelen uit de buurt krijgen van de kringloopwinkel ieder 1000 euro cadeau.

Dierenopvanghuis Bommelerwaard, Voedselbank Bommelerwaard, de rolstoelbus voor Joey, stichting Voor Ons, de Zeeverkeners, hospice De Samaritaan, verzorgingshuis de Wielewaa, Tafeltje Dekje, stichting Movu Moldova, kinderboerderij Beestenoel en stichting Leergeld.

Dat zijn de goede doelen die dit jaar profiteren van de decemberactie van kringloopwinkel Spullewaard. Al sinds de oprichting

steunt de Spullewaard, gevestigd in Pand 9 in Zaltbommel, goede doelen. Vanwege de coronacrisis is de kringloopwinkel zelf op dit moment gesloten, en ook een feestelijke bijeenkomst waarop de cheques worden uitgereikt, zit er nu even niet in.

Om de goede doelen toch hun geld te kunnen geven, is er vandaag een drive-thru bij Pand 9. Vertegenwoordigers van de winnende organisaties kunnen langs komen rijden om hun cheque op te halen. Dat gebeurt om 11.00 uur. Eerder dit jaar kregen ook al elf zorginstellingen in de Bommelerwaard 1000 euro, als hart onder de riem tijdens de coronacrisis.